Sairaat talot, sairaat ihmiset – homeongelmat ja niiden hoito

ASUMISTERVEYSLIITTO ASTE RY

Asumisterveysliitto AsTe ry

Kaivokatu 5-7
18100 Heinola
(03)-877 540

Hannele Rämö toiminnanjohtaja,
sertifioitu rakennusterveysasiantuntija

Pirjo Halme-Hoffren, asumisterveysneuvoja
Terttu Laukkanen, asumisterveysneuvoja

www.asumisterveysliitto.fi

- Aste ry on ollut hometalokentässä yli 20-vuoden ajan auttaen ja tukien hometalojen uhreja. Nykyinen THL aiemmin Kansanterveyslaitos on tehnyt uraauurtavaa työtä rakennusten kosteus- ja homevaurioiden esiintuomisessa.

- Käypähoitosuosituksen on kerrottu olevan ensimmäinen laatuaan. Näin asia ei ole! Väheksymättä lainkaan uutta Käypähoitosuositusta olisi hyvä huomioida myös aiemmat moniammatillisena yhteistyönä laaditut Maijvik I ja myöhemmin Maijvik II. Näissä Maijvik-suosituksissa on mukana ollut sekä lääkäreitä, että rakennusalan asiantuntijoita.

- Käsityksemme mukaan ongelma ei ole rakentamisen merkittävä muuttuminen. Lähtökohtana on, että rakennuksen on sovittava suunniteltuun käyttötarkoitukseensa ja rakennus tulee rakentaa turvallista ja terveellisistä materiaaleista ja rakennuksen on täytettävä terveellisyyden ja turvallisuuden kriteerit.

- Ongelma on siinä, että rakennusalalta puuttuu perustutkimus, jolla varmistuttaisiin rakennusmateriaalien soveltuvuudesta käyttäjä huomioiden. Merkittävän lisän sisäilmaongelmiin tuo myös huonekaluteollisuus. Vaikka seinät olisivat kuinka turvalliset ja terveelliset tahansa asunnoista muodostuu terveysongelma jos huonekaluista ja kodin elektroniikasta lähtee terveyshaittoja tuovia päästöjä. Tästä on esimerkki takavuosilta Aasiasta tuodut huonekalut, joissa todettiin melkoisia määriä homeenestoainetta.

- Juuri nyt maassamme on todella vaikea olla sisäilmasta sairastunut tai muille epäpuhtauksille altistunut. Nykyisin homeelle tai muille ympäristöhaitoille altistunut tai sairastunut putoaa kaikkien turvaverkkojen ulkopuolelle varsinkin jos sairastunut saa ICD10 tautiluokitukseen kuuluvan oirediagnoosin R68.81.

- Asumisterveysliitto AsTe ry vastusti oirediagnoosia R68.81 perusteella, että se ei tuo eikä luo turvaa sisäilmasta sairastuneille vaan se leimaa ihmiset toisen luokan kansalaisiksi. Monilla potilailla on ärsytys- ja myrkytysoireita, jotka ovat annoksesta riippuvaisia, mutta tulevat lopulta lähes kaikille altistuksessa oleville, kun altistumista on jatkunut riittävän kauan. Esimerkiksi Työterveyslaitoksen sairaalahenkilökunnan tutkimuksessa todetaan oireita 40–60 %:lla kosteusvauriotiloissa oleskelevilla (Hellgren 2012). Voidaanko tällöin puhua poikkeuksellisesta herkkyydestä Sairauslomaa kyllä saa, mutta työnantajilla ei ole palkanmaksuvelvoitetta. Henkilö ei pääse Kelan kuntoutukseen ja hänen oireisiinsa ei suhtauduta vakavasti. Ei siitäkään huolimatta vaikka tuli uusi Käypähoitosuositus.

- Hyvin moni on pettynyt ammattitautitutkimuksiin. Monen terveys on juuri niissä romuttunut täysin eikä ammattitautia ole kuitenkaan todettu. Ei siitäkään huolimatta vaikka keuhkolääkärin ja työterveyden mielestä käsitykset asiasta olisivat selviä.

- Ammatin vaihtaminen on lähes mahdotonta, koska tukea ei saa mistään. Liian moni ihminen on työkyvytön syystä mitkä liittyvät huonoon sisäilmaan. Itselläni ja työtovereillani on myös rankkoja henkilökohtaisia kokemuksia siitä, miten huono sisäilma voi romahduttaa ihmisen terveyden kun perusturvallisuus järkkyy.

- Kauan sitten on puhuttu Sairasrakennusoireyhtymästä (Sick building). Ympäristölääketieteen professori Tuula Putus on laatinut faktatietoihin perustuvia terveys-talous tutkimuksia asiakasaineistostamme. Näiden tutkimusten ja prof. Putuksen kokemusten perusteella nopein ja kustannustehokkain tapa edistää kansanterveyttä, työssä jaksamista ja pidentää työuria olisi kartoittaa oirekyselyjen avulla päiväkotien ja koulujen henkilökunnan ja ko. rakennuksissa olevien lasten ja nuorten terveysriskiä oirekyselyjen avulla, joita tulisi tehdä kattavasti kaikissa kunnissa 1-3 vuoden välein.

- Toistuvilla oirekyselyillä on mahdollista kartoittaa kiireellisen ja vähemmän kiireellisen korjauksen tarpeessa olevien rakennusten osuus, seurata korjausten onnistumista ja arvioida korjauksilla saavutettavissa olevaa terveystaloudellista hyötyä. TTL:n asiantuntijoiden mukaan koulujen korjauksiin investoidut rahat maksavat itsensä takaisin jo 3-5 vuodessa pienentyneinä terveysmenoina. Terve, työkykyinen opettaja jaksaa paremmin myös eläkeikään asti. Lasten ja nuorten osalta pahimmin altistuneet ovat syrjäytymisvaarassa jo ennen täysi-ikäisyyttä.

- Toinen tärkeä asia on sisäilmapoliklinikoiden perustaminen kaikkiin keskussairaaloihin. Jo sairastuneilla tulee olla oikeus oikeaan diagnostiikkaan, hoitoon ja kuntoutukseen. Oikea-aikaiset diagnostiset ja hoidolliset toimet ovat tarpeen koska sairauden alkuvaiheessa terveys ja työkyky ovat vielä palautettavissa. Allergologiseen ja immunologiseen tutkimukseen tarvitaan lisää rahaa ja sen lisäksi on tärkeää ja välttämätöntä ottaa olemassa oleva tutkimustieto käyttöön ja kouluttaa lääkärikuntaa käytettävissä olevan tieteellisen tutkimustiedon valossa.

- Hallitusohjelmaan on lisättävä rahoitus STM:n kärkihankkeelle, joka käsittelee Terveellisten Talojen Suomea.

- Lisään vielä, että Maankäyttö- ja rakennuslakiin olisi ollut hyvä saada sanktiopykälät holtittomasta rakentamisen laadusta. Nykykäytäntö jopa houkuttelee rakentamaan huonosti, koska virheellisestä rakentamisesta ei seuraa tai edes uhkaa sanktioita.

Terveyshaitta-avustus

2014
Ara lopettaa terveyshaitta-avustusten myöntämisen 2015 (todetaan 26.9.2014 aran nettisivuilla, ettei ole vuodelle 2015 enää määrärahoja)

2015
Oli mahdollista saada vain kuntotutkimusavustusta kosteusvaurioituneisiin terveyshaittaa aiheuttaviin rakennuksiin (ei siis terveyshaitan poistoon terveyshaitta-avustusta)
2016 ym003:00/2016 lausunto korjausavustuslain muuttamiseksi (terveyshaitta-avustus poistuu kokonaan)

1.1.2017 (ARA:n nettisivulta poimittua)
tulee voimaan uusi laki asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista, jolloin avustusta voi saada vain iäkkäät ja vammaiset kotona asumisen edistämiseksi ja toinen avustus on hissi avustus

13.10.2016 eduskunnan kyselytunnilla ministeri Kimmo Tiilikainen kertoo, että avustusta voi hakea terveyshaitan poistamiseen edelleen, mistä??

Terveyshaitta- avustukset ja määrärahat on poistettu keinovalikoimasta eikä niitä ole voinut edes hakea vuoden 2014 jälkeen

Tämän haluan kertoa läsnä oleville valiokunnan jäsenille, että kysymyksessä on kaksi eri asiaa **korjausavustukset** ja **terveyshaitta-avustukset**

Avuntarvitsijoille lähetetyt ARA - paperit lukumääräisesti

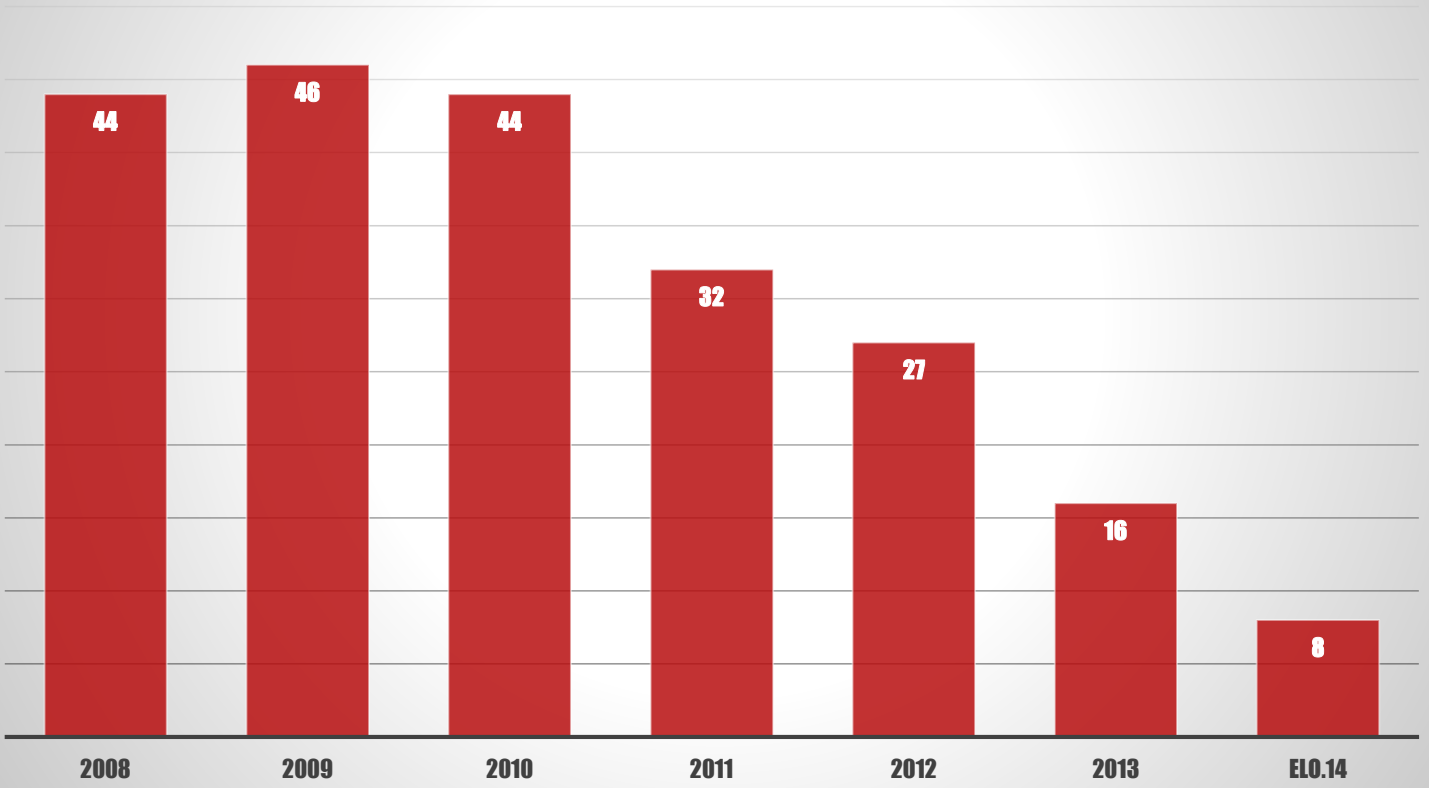

Ystävällisin terveisin
Hannele Rämö
Toiminnanjohtaja,
VTT:n sertifioima rakennusterveysasiantuntija 020/05
Asumisterveysliitto AsTe ry
044-5518542
hannele.ramo@asumisterveysliitto.fi
www.asumisterveysliitto.fi